

USKOŠKO PREBIVALSTVO V BELOKRAJNSKIH VASEH BOJANCI, MARINDOL, MILIČI IN PAUNOVIČI¹

THE RENEGADE POPULATION (»USKOKI«) IN THE BELA KRAJINA VILLAGES BOJANCI, MARINDOL, MILIČI AND PAUNOVIČI

Many inhabitants of the Bela krajina villages in question declare themselves as members of Orthodox church and ethnic Serbs. These are descendants of the so called Uskoki who began settling in the border territories of Slovenia and the neighbouring countries since the 15th century. The above villages were settled in the 16th century, and - unlike other parts of Slovenia - their inhabitants did not assimilate with the majority.

These villages were in the 20th century, like most of the rural territory, affected by emigration. The total number of the inhabitants of Bojanci, Marindol, Miliči and Paunoviči diminished since 1890, when it was 688, to 243 in 2002. After the WWII population in these four villages is becoming more and more heterogeneous due to mixed marriages. The article focuses on the question whether there still exist enough objective indicators of ethnic vitality for descendants of Uskoki or Serbs from these villages to be granted special minority rights.

The article deals with the settlement of Uskoki in the territory of the present Republic of Slovenia, especially the villages Bojanci, Marindol, Miliči and Paunoviči, describing the continuous settlement of these villages by Orthodox inhabitants since the 16th century. It also describes political events and life there in the 20th century. Moreover, it defines criteria for the recognition of classical minority rights and finally deals with the question whether the inhabitants of these four villages be granted special minority rights.

Keywords: Bela krajina, Uskoki, minority rights

Številni prebivalci belokranjskih vasi Bojanci, Marindol, Miliči in Paunoviči se opredeljujejo za pripadnike pravoslavne vere, narodnostno pa za Srbe. Gre za potomce Uskokov, ki so se predvsem v obrobne dele Slovenije in tudi na območja sosednjih držav naseljevali od 15. stoletja naprej. Omenjene vasi so naselili v 16. stoletju in se drugače kot Uskoki v drugih delih Slovenije niso asimilirali med večinsko prebivalstvo.

Te vasi je v 20. stoletju tako kot večino podežolja prizadelo izseljevanje. Skupno število prebivalcev Bojancev, Marinola, Miličev in Paunovičev se je od leta 1890, ko so šteje 688 prebivalcev, do leta 2002 zmanjšalo na 243. Po drugi svetovni vojni so v štirih obravnavanih vaseh tudi narodnostno mešane poroke vzrok za to, da prebivalstvo teh vasi postaja čedalje bolj etnično heterogeno. Temeljno vprašanje prispevka je: ali (še) obstaja dovolj objektivnih pokazateljev etnične vitalnosti, da potomcem Uskokov oziroma Srbom iz vasi Bojanci, Marindol, Miliči in Paunoviči priznamo posebne manjšinske pravice.

Članek obravnava naselitev Uskokov na ozemlju današnje Republike Slovenije in še posebej naselitev vasi Bojanci, Marindol, Miliči in Paunoviči, s čimer je prikazana kontinuirana poselitev obravnavanih vasi s pravoslavnimi prebivalci od 16. stoletja naprej, opisuje pa tudi politično dogajanje in življenje v štirih obravnavanih vaseh v 20. stoletju. Nadalje opredeljuje kriterije za priznanje klasičnih manjšinskih pravic in končno govori o tem, ali lahko prebivalcem štirih obravnavanih vasi posebne manjšinske pravice tudi podelimo.

Ključne besede: Bela krajina, Uskoki, manjšinske pravice